

Prilagajanje stanovanj in hiš ter urbanistične in infrastrukturne ureditve v občini ali mestu je eden od najučinkovitejših načinov za obvladovanje nalog ob naglem staranju prebivalstva. Temu posvečata veliko pozornost svetovna in evropska skupnost (OZN, WHO in EU) s programom mreže starosti prijaznih mest in občin, s finančnimi spodbudami, s svetovanjem in z ozaveščanjem. V reviji smo lansko leto dajali posebno prednost dolgotrajni oskrbi – pri pripravi slovenskega sistema in zakona za to prednostno področje je bila to naša strokovna dolžnost; zadnja številka je bila v celoti posvečena strokovnemu odzivu na predlog tega zakona. Osrednja tema 1. številke 21. letnika revije pa je prilagajanje bivalnega prostora in okolja za starost.

Lansko jesen je bil za članice slovenske mreže starosti prijaznih mest in občin organiziran posvet *BIVALIŠČA, PROSTOR IN INFRASTRUKTURO PRILAGAJAMO ZA STAROST*; poročilo najdete v pričujoči številki revije. Na posvetu se je videlo, da se v Sloveniji tudi na tem področju dogaja marsikaj spodbudnega.

Na Urbanističnem inštitutu RS je že pred štirimi desetletji zaorala ledino Marija Vovk, ožja sodelavka slovenskega gerontološkega pionirja Bojana Accetta. Njihovo delo za prilagajanje grajenega okolja za funkcionalno ovirane strnjeno prikazujeta članka mag. Barbare Črnič Mali in dr. Boštjana Kerblerja ter dr. Richarda Sendija.

Primer dobre prakse je Slovenska mreža starosti prijaznih mest in občin. Te lokalne skupnosti so se odločile, da bo naslednjih pet let njihova prednostna razvojna naloga soočenje s staranjem prebivalstva. Od osmih področij, na katerih ta svetovni program našteva konkretna priporočila za starosti prijazen razvoj skupnosti, so tri neposredno za področje prilagajanja bivališč, prostora in infrastrukture za starost, to so prevoz, bivališča ter stavbne in zunaj stavbne površine, ostalih pet področij je z njimi tesno povezanih ali od njih odvisnih. V svetovni mreži starosti prijaznih mest in občin uživa slovenska mreža ugled inovativne in učinkovite.

Zveza društev upokojuencev je imela odmeven projekt svetovanja za prilagajanje stanovanj za starost. Pri tem so izdali in širili brošuro *Majhni posegi za velike učinke*.

V Sloveniji imamo vrsto sposobnih arhitektov za sodobno starosti prijazno gradnjo. Na posvetu so s svojimi deli ali osebno sodelovali: Vera Turnšek Klepej (v *Kakovostni starosti* smo brali njene članke o medgeneracijskih središčih), Rok Grdiša (*Priročnik za načrtovanje sodobnih oblik bivanja starih ljudi*), Gašper Kociper (*Medgeneracijsko središče Zgornja Šiška v Ljubljani*) in Barbara Železnik Bizjak (*Kako varen je vaš dom? Vodnik po varnem stanovanju za starejše*). Že pred leti smo v reviji brali obsežen intervju s svetovnim starostjo sodobne gradnje za stare ljudi, s Hansom Petrom Winterjem, prav tako tovrstne članke Francija Imperla in obsežen intervju z njim.

Med svežimi projekti izstopa GROZD MAJHNIH OBČINSKIH DOMOV, s katerim so manjše občine kandidirale na razpisu za podelitev koncesije. V Sloveniji dve tretjini občin nimata doma za stare ljudi, odhajanje v oskrbo v tuj kraj pa je za mnoge ena hujših stisk v starosti. Organizacijska povezanost vrste manjših občinskih domov po Sloveniji v GROZD omogoča finančno vzdržno poslovanje in razvoj, majhen krajevni dom (od 40 do 60 postelj) pa je zasnovan kot središče celostnega občinskega sistema za dolgotrajno oskrbo s sodobnimi programi za deinstitucionalizirano formalno oskrbo in za vključitev neformalne, to je družinske, oskrbe v sistem. Projekt je strokovno zelo temeljito pripravljen, med drugim je ena od teh občin, Žiri, v sodelovanju s Fakulteto za arhitekturo organizirala terenski seminar, katerega rezultat je knjiga *Medgeneracijsko središče Žiri* (ur. prof. dr. Lučka Momirski). Če bo GROZD uresničen, bomo na tem področju dohiteli evropske sosede, snovalci bodočega zakona o dolgotrajni oskrbi pa bodo imeli model celovite krajevne organiziranosti oskrbe, ki izhaja iz slovenskih potreb in zmožnosti.